

با هم تا همیشه

اشاره: اهمیت ازدواج در زندگی افراد آنچنان مهم است که بدون بهانه به آن می‌پردازیم، نگاهی از زوایه آموزه‌های دینی و یافته‌های روان‌شناسی. وقتی پسر و دختری یکدیگر را برای بودن همیشه و عاشقانه انتخاب می‌کنند و این با هم بودن را در چارچوبی درست مدیریت می‌کنند، دستاوردهایی نصیبشان می‌شود که پیش از آن نداشته‌اند. با انتخاب و بستن پیوندی پاک، دوران عقد آغاز و رابطه‌ها وارد میدان جدید و متفاوتی می‌شوند. در این نوشتار، برخی از دستاوردهای دوران عقد را مرور می‌کنیم.

۱. عشق: عشق، کیمیایی است که می‌تواند به هم دست آوردن آن دشوار است و هم حراست از آن. عقد، وسیله‌ای است برای حراست از یک عشق پاک و ماندگار که دیگران را شاهد قول و قرار دو عاشق می‌کند. با اجرای دستور خداوند، دل‌های عاشق و پریشان‌درد جوان، آرامشی عمیق و ضمانتی دوچندان می‌یابد که در قرآن کریم از آن به مودت نام برده شده است.

۲. جهش معنوی: یکی از ویژگی‌های دوران عقد، احساسات معنوی بالایی است که از سرسپاس به خداوند ایجاد می‌شود. یک چنین احساسی، شاید روزهای اول نوجوانی هم درک می‌شد و اینک پس از سال‌ها دوباره تکرار شده است. وقتی دو زوج جوان در می‌یابند که از این پس با هم بودنشان نیز می‌تواند یک عبادت باشد و می‌یابند که دوست داشتن آنها به لطف و نگاه خداوند گره خورده است و نیز می‌دانند که از این پس، بیشتر ایمانشان را به بیمه خداوند درآورده‌اند و نمازها و دیگر عبادت‌هایشان، به‌راهی چندبرابری دارد، حس عالی به سراغ آنها می‌آید، به‌ویژه زمانی که هر دو با نام و یاد خدا به یاد همدیگر می‌افتند و از اینکه خداوند خانم و آقای مومن را نصیب هم کرده که از غم رها شوند، این احساس خوش معنوی بیشتر رخ می‌نمایند.

۳. زندگی با مقیاس کوچک‌تر: دوران عقد، ماکتی است از یک زندگی کامل. این دوران در مقیاس کوچک‌تر، همان زندگی چندساله‌ای است که قرار است دو جوان با هم داشته باشند. روزهای عقد از این جهت مهم برای هر دو نفر، جذاب است و بوی تازگی و نشاط، تمام فضای آن را پر کرده است. هر آنچه که در این دوران از ارتباط همسران جوان رخ می‌دهد، نمونه‌ای است از یک آینده. حتی بروز مشکلات و نحوه حل آنها نیز، تمرینی است برای فائق آمدن بر مشکلات و دشواری‌های سال‌های بعد که از آنها گریزی نیست.

۴. فرصتی برای تحول: سفر به سوی کمال و شکوفایی، به تنهایی ناممکن یا دست‌کم بسیار دشوار است. فراز و فرودهای بهشتی شدن آفت‌زاد است که نیاز به همسفر را حتمی می‌کند. اینک برای دو نفری که با هم

نگاهی از زوایه آموزه‌های دینی و یافته‌های روان‌شناسی. وقتی پسر و دختری یکدیگر را برای بودن همیشه و عاشقانه انتخاب می‌کنند و این با هم بودن را در چارچوبی درست مدیریت می‌کنند، دستاوردهایی نصیبشان می‌شود که پیش از آن نداشته‌اند. با انتخاب و بستن پیوندی پاک، دوران عقد آغاز و رابطه‌ها وارد میدان جدید و متفاوتی می‌شوند. در این نوشتار، برخی از دستاوردهای دوران عقد را مرور می‌کنیم

پیمان دائمی بسته‌اند، فرصتی ایجاد شده تا خود را به شکوفایی نزدیک کنند. این شکوفایی در رشد شخصیتی آنها، رشد مهارت‌ارتباط با دیگران، تصمیم‌گیری و حل مساله، خویشتراری و دیگر نمونه، نمایانگر خواهد شد. در روایتی از رسول‌امین (ص) صلی... علیه و آله می‌خوانیم: «هر که دوست دارد که پاک و پاکیزه خدا را دیدار کند، با داشتن همسر به دیدارش رود».

۵. خوش بینی و مثبت‌نگری: در این دوره، نگاه دو جوان به یکدیگر، سراسر خوبی و زیبایی است. به دنبال نشانه‌هایی برای تعریف و تمجید از یکدیگرند. پسر و دختر جوان، با انبوهی از انرژی و نشاط، کنار

هم قرار می‌گیرند و خود را برای تشکیل یک شرکت خانوادگی یعنی زندگی، آماده می‌کنند.

۶. امیدواری: امید روح انسان‌هاست. دو جوان وقتی یکدیگر را برای یک سفر بزرگ و مهم در زندگی انتخاب می‌کنند، اکنون با کوله‌باری از امید به سمت آینده پیش می‌روند. روزهای عقدیستگی، روزهای برنامهریزی، حرکت ذهنی به سمت آینده و ایجاد یک تصویر روشن از آن است.

۷. برون‌رفت از تنهایی: تنهایی، مایه بسیاری از ناگواری‌هاست. دختر و پسری که سال‌ها به دنبال همدم و مونس بودنند که بتوانند بسیاری از ناگفته‌ها را برای او بازگو کنند و شانه‌هایشان را برای تکیه زدن برگزینند، اینک به چنین موهبتی دست یافته‌اند و از غار تاریک تنهایی خویش، به سوی سرزمینی روشن و سرسبز در حرکتند.

۸. لذت‌های روانی و معنوی: تاحدی می‌توانند در درس آفرین باشد به‌ویژه در روزگاری که از هر سو، بمب‌های جنسی در جان جوانان کار گذاشته می‌شود و زمینه‌های تحریک و گناه فراوان شده، جستجو برای پناهگاهی امن که در آن آسوده‌خوابی از این بیبازمان دمی بیاسایند، جستجوی معنوی و اخلاقی است. دو جوان اینک به یکدیگر پناهانده شده و از همدیگر کام دلشان را می‌جویند و می‌خواهند که به کسی جز همدیگر پناه نبرند.

۹. ایجاد فضای هیجانی جدید: هیجان ناشی از متأهل شدن، برای دو جوان که تا دیروز به نگاه یک فرد تنها و کم‌اعتبار به آنها توجه می‌شده و نیز کارهای زیادی که با خواندن عقد، خداوند بر دوش آن دو گذاشته، در نوع خود جالب توجه است. نمونه کوچک‌تر آن زمانی است که پسر یا دختر دبیرستانی وارد جامعه‌ای بزرگ‌تر با مسوولیتی بیشتر مانند دانشگاه می‌شود. در این فضای علمی جدید، هم عناوین اعتباری بیشتری نصیب دانشجو می‌شود و هم کارهای زیادی است که باید انجام دهد. این اهداف جدید خود نیروزا و انرژی‌بخش هستند و روان جوان را از خمودی و بی‌حالی به سمت حرکت و تکاپو سوق می‌دهند. برون‌رفت از تکرار و بی‌حالی نیز بر هیجان این دوره می‌افزاید.

۱۰. دستیابی به اعتبار خانوادگی و اجتماعی: آقاداماد و عروس خانم، واژه‌های تازه‌ای هستند که دو جوان از خانواده و دوستان خود می‌شوند. این عنوان و اعتبار نو، یعنی یک تغییر و پذیرش نقش تازه، این دو دیگر از امواج تصمیم و انتخاب گذشته‌اند و اینک به ساحل آرامش دست یافته‌اند و این آرامش با جملائی آسمانی دوچندان شده است. روزهای عقد، روزهای راهی از وابستگی و تمرین استقلال است. روزهایی که احساس واقعی بزرگ شدن و توانستن در همسران بروز می‌کند و این حرکتی نوین به سوی زندگی شیرین است. ■

درباره وجود دوره عقد، نظرات متعددی وجود دارد. برخی با آن موافق هستند و عده‌ای دیگر مخالفت می‌کنند و هر کدام استدلال‌های خودشان را دارند. به نظر می‌رسد، دلایل زیر برای رسیدن به ضرورت این دوره کافی باشد:

۱. حرکت تدریجی به سمت استقلال: تغییر مسیر ناگهانی در رانندگی، سبب بروز خطرات بزرگ است. اگر زندگی را به یک سفر تشبیه کنیم که رانندگانی مانند دو زوج جوان دارد، طبیعی است که رانندن خودروی زندگی در مسیری مشخص و آرام و همگام با تابلوهای نصب‌شده، کاری منطقی و کم‌خطر خواهد بود. حال اگر قرار باشد، دو جوانی که تا دیروز کنار خانواده و برخوردار از حمایت کافی بودند، ناگه پس از آشنایی اولیه و تصمیم برای زندگی مشترک، وارد این زندگی شوند و اردوی آمادگی نداشته باشند، مانند همان تغییر مسیر ناگهانی است که در رانندگی اتفاق می‌افتد یا شرکت در یک رقابت بزرگ بدون گرم شدن و داشتن اردوی آمادگی است که می‌تواند آسیب‌های جدی را برای زندگی دو نفر داشته باشد.

۲. آمادگی برای پذیرش مسوولیت: پذیرش مسوولیت و موفقیت در آن، نیازمند گذراندن دوره‌های کارآموزی است. زندگی هم مسوولیت بزرگ و جدی است و برای توفیق در آن، نیازمند زمانی هستیم که خود را برای این کار خطیر آماده کنیم. داشتن دوره عقد که از سوی دو جوان رسماً برای هم شده‌اند و از دیگر سو، هنوز مسوولیت‌های جدی به آنها واگذار نشده، این فرصت را فراهم می‌آورد که تا ورود به این عرصه، آمادگی‌های لازم کسب شده و پیش‌نیازهای این درس مهم گذرانده شوند.

۳. آشنایی بیشتر: با خواندن عقد، زمینه نزدیکی بیشتری برای دو جوان فراهم می‌شود و می‌تواند با خطری آسوده و اطمنیاتی مناسب، درباره یکدیگر کنج‌های شخصی و روحیه‌ای بیشتر داشته باشند. فرصت با هم بودن برای مدت قابل توجه، با خواندن عقد مهیا می‌شود و آقا و خانم روز به روز، شناخت بیشتری نسبت به یکدیگر پیدا می‌کنند. قهرهای این دوره، هر کدام می‌تواند سر نخ مناسبی برای به دست آوردن روحیات یکدیگر و تلاش برای هماهنگی بیشتر باشند. بخشی از شخصیت همسران با آشنایی اولیه ممکن نیست و نیاز است تا در برهه‌های گوناگون زمانی اتفاق بیفتد و در دوران عقد این فرصت فراهم می‌آید.

۴. اصلاح و تغییر: زمانی که در دوران عقد، دو جوان پرتانگیزه با نقطه‌ضعف‌های خود یا طرف مقابل روبرو می‌شوند، می‌توانند از کیمیای عشق سرازیر در این دوره، برای تبدیل مسن به طلا استفاده کنند و هم تغییر را در خود رقم زند و هم به دوست و همراه جدیدشان یاری دهند که عادت‌های نامناسب مثل تنبلی، ولخرجی، بی‌نظمی، بدقولی، سیگار، رفیق‌بازی، وابستگی به دیگران، زودرنجی و مانند آن را درمان کنند.

۵. پایه‌ریزی محبت ماندگار: دوست داشتن شروعی دارد و زمینه‌هایی برای تداوم. ممکن است آغاز محبت کار دشواری نباشد ولی تداوم آن کاری سخت و نیازمند مهارت است. دوره عقد، فرصتی است تا همسران آینده، از خودخواهی و خودبینی بیرون بیایند و شخص دیگری را در زندگی خود با تمام وجود دوست داشته باشند. هر قدر که خاطرات طنقی بیشتری در این دوره بر دل جان دو جوان نقش بندد، تضمین بیشتری برای یک عمر زندگی سعادتمنده است.

۶. فرصت مالی برای خانواده‌ها: تدارک هزینه‌های ازدواج، نیازمند زمان است. داشتن دوره عقد به خانواده‌ها این امکان را می‌دهد که برای برگزاری جشنی مناسب، آمادگی‌های لازم را به دست بیاورند. خانواده عروس در تدارک چیزیه مناسب به تکاپو می‌افتند و خانواده داماد برای برگزاری مراسم مناسب با وضعیت اقتصادی و اجتماعی خود، گام برمی‌دارند و این جنب‌وجوش، موجی از شادی را در دیگر اعضای خانواده و فامیل ایجاد می‌کند و خود سندی است بر میزان علاقه خانواده‌ها به جوانانی که پیمان زناشویی بسته‌اند.

همچنین اگر داماد به دلایلی مانند تحصیل، سربازی یا نداشتن شغل، نیازمند فرصت مناسب برای انجام وظیفه همسری خود باشد، دوره عقد این هدیه زمانی را به او می‌بخشد.

۷. آفرینش خاطرات خوش: با آشنایی اولیه، خاطره‌ای ثبت نمی‌شود ولی با گذشت زمان و داشتن فرصت کافی برای باهم بودن، می‌توان خاطراتی روایی رقم زد. گرفتن هدیه‌هایی پر از مهر از دست همسر، داشتن مهمانی‌های خوب، قدم زدن در یک روز بارانی، صحبت‌های سراسر امید در دل طبیعت، روحیه‌بخشی به یکدیگر، شوخی‌ها و شادی‌های آفریده شدن توسط دو عاشق و مانند آن، می‌تواند آلبومی زیبا در زندگی آینده باشد که با مرور آن، دشواری‌ها و تلخی‌های ظاهری زندگی را به شیرینی و نشاط تبدیل کند. ذهن‌هایی که از دوران عقد، خاطراتی دلنشین با خود جابه‌جا می‌کنند، به کسی جز همسر خود نیندیشیده و همتی غیر از به دست آوردن رضایت همسر نخواهند داشت. ■

پیشنهادهای خدا

به قانون‌های خدا احترام بگذار!

قانون‌مداری: یک آدم با کلاس نشانه‌هایی دارد. مثل اینکه از سر و وضع ظاهری‌اش متوجه می‌شویم. از نحوه حرف زدن او می‌فهمیم یا از رفتارهای سنجیده و حساب‌شده‌اش پی می‌بریم که فردی متفاوت است. یکی از این رفتارها، احترام به قانون و تلاش برای اجرای آن است. انسان‌های عاقل می‌دانند که مراعات قانون واقعا شخصیت آنها را به دیگران معرفی می‌کند، همان‌طوری که بی‌توجهی به قانون، یعنی بی‌احترامی به همه. تصور کنید زمانی که داخل ماشین نشسته‌اید و چراغ قرمز شده، فردی که پشت خط ایست توقف می‌کند و به چراغ احترام می‌گذارد، همه به شما احترام گذاشته و هم با این کار، پیش شما آدم با کلاسی شناخته می‌شود. در همین حال، ممکن است موتورسواری بدون توجه به چراغ، از آن عبور کند. احساس شما درباره این فرد، چگونه خواهد بود؟

قانون‌های خدا: قانون‌های خدا، جدی‌تر و مفید از قانون‌های خوب ماست. کسانی که قانون‌های خدا را می‌شناسند، می‌دانند که رعایت هر کدام از آنها، یک قدم ما را به زندگی سراسر موفقیت نزدیک می‌کند و

درس‌های زندگی

دو آموزه از امام جواد(ع)

۱. از امام حرام دور شوید

زمانی که فزون‌خواهی مالی مانند ویروس‌ی به جان اقتصاد فرد و جامعه وارد شود، ممکن است نوعی مالی که به دست می‌آید و روش به دست آوردن آن، از اولویت و ملاک فاصله بگیرد. در این میان، فردی که به زیاده‌خواهی مالی می‌افتد، روش‌های مختلفی را برای رسیدن به دارایی انبوه بدون توجه به روش‌های آن بر می‌گزیند و توجهی مختلفی نیز برای چنین اقدامی پیوست کار ناشایست خود نمی‌نماید.

هنگام مسابقه مالی افراد جامعه با یکدیگر، این غفلت می‌تواند آسیب‌زا و حتی دودمان برانگیز باشد. به عنوان مثال، زمانی که رقابت‌های مالی به کسب حرام منتهی شود، این مال‌آلود در تولید نسل، روابط خانوادگی و نیز ارتباطات اجتماعی صحیح، لطمه‌های اساسی وارد

می‌کند تا آنجا که فرموده‌اند لقمه حرام، تخریبی به درازنای هفت نسل آدمیان با خود دارد. از این رو، روی تقوای مالی بسیار تأکید شده و خطر انفجار مالی که از حرام به دست می‌آید، در اخلاق و ایمان افراد گوش‌زود شده است. امام جواد(ع) به یکی از دوستان‌شان چنین توصیه می‌کنند: «مال حرام رشد نمی‌کند و اگر هم رشد کند، برای صاحبش برکتی ندارد و اگر از آن چیزی نفاق کند، پاداشی نخواهد دید و آنچه پس از خود بر جای گذارد ره توشه او به سوی دوزخ است.» توجه به سرنوشت تمام کسانی که از فزون‌خواهی و حرام‌خواری انگشت‌نمای جامعه شده‌اند، عمل به توصیه حضرت را بیش از پیش در ما ضروری می‌کند.

۲. پیش از ورود به هر کاری، برنامه داشته باشید

داشتن برنامه برای انجام یک کار، قانونی است که مدیریت پروژه‌ها به آن توجه می‌شود. زمانی که از یک کاندیدا طرح و برنامه مطالبه می‌شود، گواه این مطلب است که وی پیرامون

حوزه مسوولیتی که قصد اداره آن را دارد، به خوبی اندیشیده و از ورود و خروج مناسب به آن حیطه به خوبی باخبر است. از طرف دیگر، آنگاه که خشت اول یک کار کج نهاده شود، چنین کاری به سرمنزل مقصود نخواهد رسید و بار کجی است که منزل نهایی را تجربه نخواهد کرد. از منظر روان‌شناسی نیز، داشتن طرح برای اجرای یک برنامه و حرکت بر اساس نقشه از پیش تعیین شده، اعتماد به نفس مجری را افزایش داده و توان او را در اجرای هر چه بهتر نقشه متمرکز می‌کند.

امام جواد(ع) به این نیاز چنین اشاره می‌فرماید: «هر کس نداند کاری را از کجا آغاز کند، از به سرانجام رساندن آن درماند.» اندیشیدن پیش از آغاز هر کار و مشورت گرفتن از صاحبان تجربه، دو راهکاری است که شیوه ورود صحیح و انجام درست یک کار را رقم می‌زند و ضریب موفقیت در آن کار را چند برابر می‌کند. ■

منبع: محمدی ری شهری، محمد، ۱۳۷۷. میزان الحکمه. قم: درالحديث